

ΓΛΩΣΣΑ ~ ΘΕΩΡΙΑ ~ ΠΡΑΞΗ

JACQUES DERRIDA

ΠΕΡΑΝ
ΤΟΥ
ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ

JACQUES DERRIDA

ΠΕΡΑΝ
ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Μετάφραση, σημειώσεις

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ

ΓΛΩΣΣΑ ~ ΘΕΩΡΙΑ ~ ΠΡΑΞΗ, α.ά. 23

Jacques Derrida, *Πέραν τοῡ κοσμοπολιτισμοῦ*

1η ἔκδοση: Ὀκτώβριος 2003

© 2003, Ἐκδόσεις Κριτική ΑΕ

Κατὰ τὸν Ν. 2121/1993 καὶ τὴ Διεθνή Σύμβαση τῆς Βέρνης (ποῦ ἔχει κυρωθεῖ μὲ τὸν Ν. 100/1975) ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευση καὶ γενικὰ ἡ ἀναπαραγωγή τοῦ παρόντος ἔργου, μὲ ὅποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ἢ περιληπτικά, στὸ πρωτότυπο ἢ σὲ μετάφραση ἢ ἄλλη διασκευή, χωρὶς γραπτὴ ἄδεια τοῦ ἐκδότη.

Γραφεῖα: Τσαμασοῦ 1-3, 106 83 Ἀθήνα, τηλ. 210 38 03 730, fax 210 38 03 740

Βιβλιοπωλεῖο: Νευροκοπίου 8, 118 55 Ἀθήνα, τηλ. 210 34 69 302

e-mail: biblia@kritiki.gr

www.kritiki.gr

ISBN 960-218-314-4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ	9
I. Κοσμοπολίτες ὄλων τῶν χωρῶν, ἀκόμη μὰ προσπάθεια! . .	13
II. Τὸ δικαίωμα στὴ φιλοσοφία ἀπὸ κοσμοπολιτικὴ σκοπιά . . .	51
III. Ἡ παγκοσμιοποίηση, ἡ εἰρήνη καὶ ἡ κοσμοπολιτικὴ	83
IV. Παραλείψεις τοῦ δικαιώματος στὴ δικαιοσύνη (μὰ τί λείπει λοιπὸν στοὺς «χωρὶς-χαρτιά:»)	130
V. Οἱ κυριακάτικες «ἀνθρωπότητές» μου	158
VI. Γιὰ τίς «Κυριακάτικες “ἀνθρωπότητές” μου» (Μιὰ δημό- σια συζήτηση στὴ γιορτὴ τῆς ἐφημερίδας Οὐμανιτέ)	202
VII. Ὑπὲρ τοῦ Ζοζέ Ραΐνα. Αὐτὸ ποὺ πιστεύω καὶ πιστεύω πὼς γνωρίζω...	221
VIII. Λεξιλόγιο	235

«Γι' αυτό ακριβώς προσπάθησα, σὲ πολλά κείμενά μου, νὰ ἐπικρο-
τήσω συνάμα μιὰ ὀρισμένη διεθνικότητα, ἕναν ὀρισμένο κοσμοπολι-
τισμό, ὑποδεικνύοντας ταυτόχρονα ὅτι πέραν τοῦ κοσμοπολιτισμοῦ
ὑπάρχει μιὰ ἐμπειρία τῆς διεθνικότητας ποὺ ὑπερφραγγίζει τὴ διε-
θνικότητα: σ' αὐτὸν τὸν αἰῶνα ἔχουμε μάθει νὰ ὀδεύουμε πρὸς τὴ
συνάντηση τοῦ ἄλλου —τοῦ ἐξόριστου, τοῦ μετανάστη, τοῦ πρόσφυ-
γα—, ἔχει μάλιστα ποὺ ὁ ἄλλος δὲν ὑφίσταται, δὲν ἔχει τὰ δικαίω-
ματα τοῦ πολίτη καὶ δὲν εἶναι πολίτης.»

Jacques Derrida

Τὸ βιβλίο τοῦ Ζακ Ντερριντὰ Πέραν τοῦ κοσμοπολιτισμοῦ ἀποτε-
λεῖται ἀπὸ ἐπτά αὐτόνομα κείμενα, τὰ ὁποῖα πραγματεύονται ἔννοι-
ες καὶ προβλήματα ποὺ δεσπόζουν ἀφ' ἑνὸς στὴ σύγχρονη πολιτικὴ
φιλοσοφία, ἀφ' ἑτέρου στὴ σημερινὴ παγκόσμια κοινωνικο-πολιτικὴ
σκηνή: κυριαρχία, ιδιότητα τοῦ πολίτη, δημοκρατία (démocratie)
καὶ δημοκρατικὴ πολιτεία (république), κοινοτισμός καὶ ρεπου-
μπλικανισμός, φιλοξενία καὶ δικαίωμα ἀσύλου, ἐργαζόμενοι «χωρὶς
χαρτιά», ζωικότητα καὶ ἀνθρωπινότητα, δικαιώματα τοῦ ἀνθρώ-
που, ἐγκλημα κατὰ τῆς ἀνθρωπότητας, νέο διεθνὲς δίκαιο καὶ νέοι
δικαιῶκοι θεσμοί, συγχώρηση, θανατικὴ ποινὴ, παγκοσμιοποίηση,
πραγματικὴ καὶ δυνητικὴ ἐργασία, πόλεμος καὶ εἰρήνη, κ.ἄ.

Ἐπιπλέον, ὅλα τὰ κείμενα συνδέονται ἄμεσα μεταξύ τους μέσω
τῆς κυριαρχίας ἔννομιας τοῦ κοσμοπολιτισμοῦ. Αὐτὸ δηλώνει ἄλλω-
στε ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου, τὸν ὁποῖο ἐπέλεξε ὁ ἴδιος ὁ Ζακ Ντερρι-
ντὰ εἰδικὰ γιὰ τὴν ἐλληνικὴ ἔκδοση. Ἡ ντερριντιανὴ ἀποδομητικὴ
θεώρηση τοῦ κοσμοπολιτισμοῦ εἶναι διπλή: ἀφ' ἑνὸς ἐπανεπιβεβαι-
ώνει τίς θετικὲς πλευρὲς τῆς κληρονομίας τοῦ κοσμοπολιτισμοῦ,
κυρίως τοῦ κρατιανοῦ ποὺ συνδέεται ἄμεσα μὲ τὴν ἔννοια τῆς κρα-
τικο-εθνικῆς κυριαρχίας καὶ τῆς ιδιότητας τοῦ πολίτη, ἀφ' ἑτέρου
δραματίζεται τὴν ὑπέρβαση αὐτοῦ τοῦ κοσμοπολιτισμοῦ μέσω τῆς
συγκρότησης μιᾶς νέας δημοκρατικῆς Διεθνοῦς πέραν τοῦ κράτους-
ἔθνους, ἀκόμη καὶ τῆς ιδιότητας τοῦ πολίτη.

Τὰ κείμενα τοῦ Ντερριντὰ συνοδεύονται ἀπὸ πρωτογενεῖς ἐκτε-
ταμένες σημειώσεις ποὺ διασαφηνίζουν ἐπίμαχες ἢ σημαντικὲς
λέξεις, φράσεις, ἔννοιες καὶ θεματικὲς μέσω συναφῶν μεταφρασμέ-
νων ἀποσπασμάτων ἀπὸ ἄλλα ἔργα του.

